

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba Puerto Rico, y Extranger, 5

PREPARATIUS PEL BALL DE MÁSCARAS

—¿Qué 'n farà, Tuyas, de conquistas ab aquest pentinat... y una bona careta!
—Encare que se 'n burli!

CRÓNICA

A la primavera, flors... A l'estiu, lo blat de daurada espiga... A la tardor, lo dols rahím qu'expremut regalima 'l néctar reconfortant y alentador... Cada estació té la seva cullita... La té l'hivern com las demás.

La trista cullita de l'hivern es la Mort qui s'encarrega de aplegarla. La Mort, l'incansable segadora que á ulls cluchs mou la dalla corva toqui á qui toqui, cayga qui cayga. A son servey te tot una tayfa de auxiliars que 's desviuhen per compláurela: la *Pulmonía* d'alé gelat, el *Tifus* d'enteniment enterbolit, la *Grippe*, capritxosa, macábrica, traidora, pérfida... *silvelina*.

Quan anys enrera féu sa primera aparició ab los noms groteschs de *Trancazo* ó *Dengue* tothom hi feya la brometa... Era realment xocant la forma impalpable ab que 's filtrava dintre de las casas y en un tancar y obrir d'ulls enviava al llit á tots los moradors de las mateixas. Y per la majoria dels malalts tenia casi sempre 'l mateix tracte: un fort mal de cap, una gran febrada... y ¡ala! ja 't pots llevar que no ha estat res.

Pero ab el temps ha anat agafant virulencia y mala intenció, y sas visitas anuals han acabat per ferse ben temibles. La *Grippe* avuy sacseja ab forsa l'arbre de la vida y 'n fa dependre 'ls fruyts madurs ó tarats. ¡Quín estenall ne fá!... Als que cauhen hi ha que afegir els que 's quedan primparats en els bronquillons, per haver rebut sas fréstegas sotragadas.

—Per avuy ja n'hi ha prou—diu al allunarse.

Y donant als que deixa l'última mirada, 's despedeix d'ells dihentlos:—Adeu, y fins al any vinent.

* *

Barcelona se 'n recordará ben bé de la invasió gripal del present hivern. Durant las tres primeras senmanas del Janer hi ha hagut mes moviment de carruatjes per la carretera de ca'n Tunis, qu' en los días de carreras en lo bell temps de la primavera.

Tristas comitivas endoladas, formant notas fúnebres entre la extensió blava ab tofas de brumera de la mar, y las clapas multicolors de Montjuich.

Del día hú al divuyt, segóns datos oficials varen contarse mes de mil defuncions. Y no obstant l'*hermano* Sanz Escartín ab l'olímpica serenitat propia del cárrech qu' exerceix comunicava al govern que «la epidemia del dengue disminuye, y que nunca revistió gravedad,» afegint además que «las defunciones nunca han excedido de lo normal.»

Jo crech que al trasmetre al govern aqueixas impresions no tingué altre propósit que animarlo á prosseguir los séus projectes.

Lo telegrama de nostre estimat *hermano* traduhit al llenguatge positivista, vol dir:

—Tiri al dret, Sr. Villaverde, qu' encare quedan contribuyents.

Parlém de cosas menos tristas; parlém de nostre benvolgut prelat.

La seva pastoral, verdadera satisfacció donada als elements catalanistas, que al notar sa equívoca conducta, ja comensavan á arrufá 'l nas, ha tingut lo privilegi de alborotar los galliners colegisladors. De nou s'ha posat sobre 'l tapet la no-

menada *qüestió catalana*. De las grans fogaradas de mesos enrera, ja no 'n restava mes que 'l caliu, y encare hi havia, entre 'ls mateixos catalanistas, qui 's cuydava d'escamparlo gracias á la enconada divisió entre els partidaris del *Tot ó res* y 'ls del *Cal arregar lo que 's puga*. De Madrit havían de ser com sempre els encarregats de tornar á encendre 'l foch, tiranthi unas quantas feixinas de gabella.

¡Qué malament ho fan els enemichs del catalanisme; els partidaris de l'uniformitat realisada ab els motllos castelláns!

Si ha un dret natural digne de respecte es el que té un poble á parlar la seva llengua. Nosaltres no tenim perque criticar que s'ensenyi la doctrina cristiana y 's prediqui en catalá: molt al contrari, puig voldriam que la primera ensenyansa en catalá se dongués, aixó sí, ab obligació d'apendre 'l castellá, pero explicat y ensenyat en la nostra llengua natural, que fora la millor manera de dominarlo.

Pensant aixís, creyém que 'ls diputats y senadors que s'han esparverat perque un funcionari del Estat (que per tal tenen á un bisbe, y realment ho es) prescindeixi en l'exercici de la seva espiritual missió de la llengua qu'ells ne diuhen oficial, han donat mostrás de un exclusivisme y de un esperit de imposició que serían tiránichs y odiosos si no resultessin realment ridículs.

La llengua catalana, germana de la castellana, poden y deuen conviure dintre del Estat espanyol, com dos fillas de uns mateixos pares conviuen dintre de una mateixa familia. Se diu que parlant la gent s'enten. Donchs pera 'l present cas s'ha de dir que may las regions espanyolas s'entendrán millor com deixant que cada una d'ellas parli la seva llengua natural y propia. Entre 'l catalá y 'l castellá hi ha diferencias fonéticas completament irreductibles qu' impossibilitan tota fusió y tota imposició ni realisada de bon grat, ni molt menos á la forsa. Que l'una es dolsa y ufanosa; que l'altre es aspre y concisa: tant se val: cada hú s'estima lo seu. Y la llengua es sempre l'espill del carácter de un poble.

Aquí no es la llengua lo que s'ha de uniformar; lo mes convenient es vigorisar els vinculs d'amor á la patria comú, procurant que á Espanya hi poguém viure bé tots, treballant tots á competencia per la seva prosperitat y la seva grandesa.

* *

Y ara tornant á la Pastoral del Doctor Morgades en qual esperit per lo que té de católich no puch, ni dech, ni vull entrarhi, diré que aplaudeixo sense reservas lo que té de catalana.

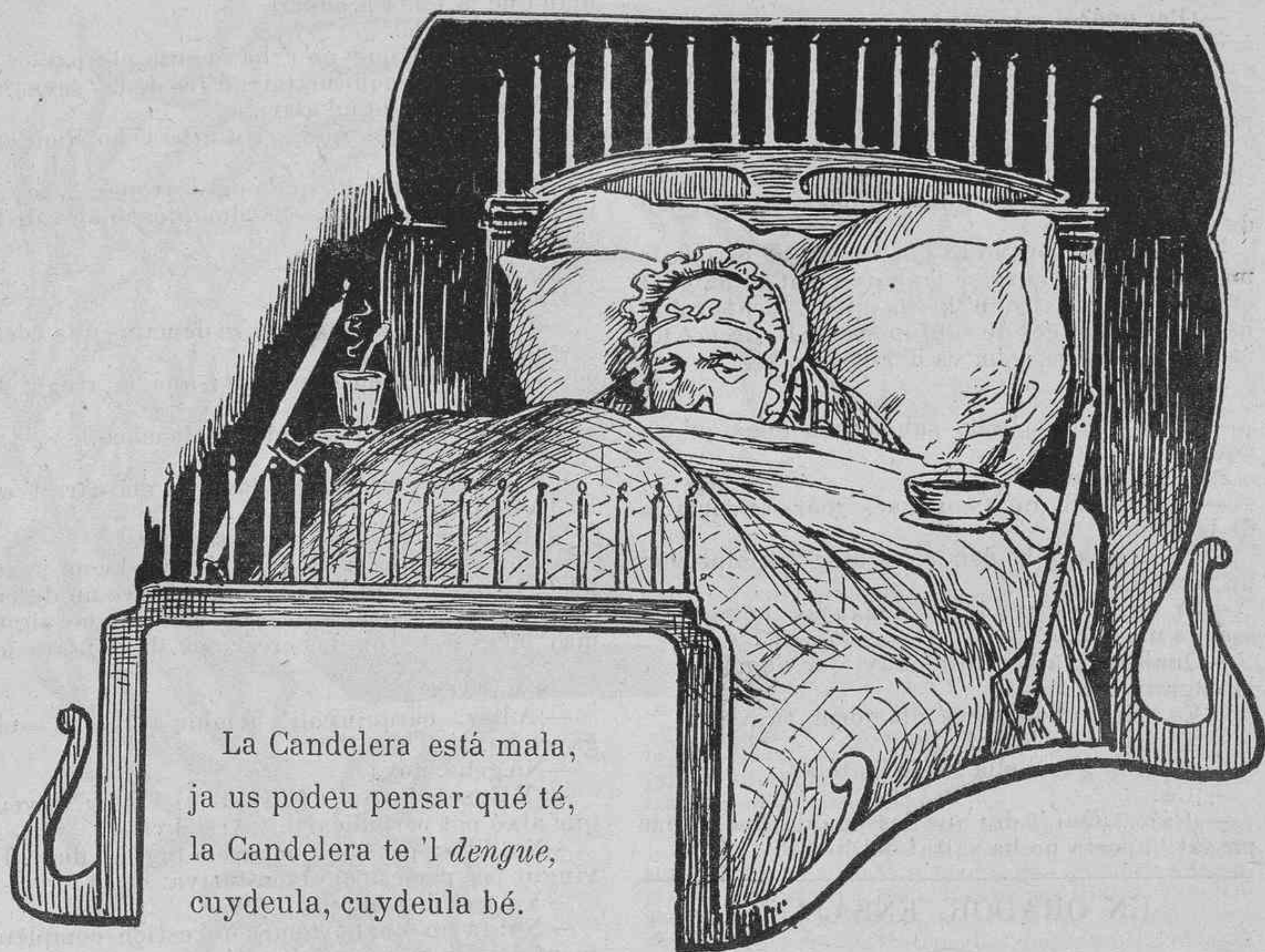
Pero fins aquí solament arriba la meva aprobació.

Perque crech que l'autor de la Pastoral havia de fer un acte.

¿No van elegirlo per unanimitat Senador per l'Económica de Amichs del País? Donchs lo seu lloch se troba á Madrit, y mes en cassos com el present. Lo ser senador per la *Económica* no l'autorisa per *economisarse*. A Madrit van atacar-lo, van atacar la seva obra, van atacar alguna cosa que val mes que la seva persona y 'ls seus escrits, com es el dret que te Catalunya al us del seu idioma, y allá havia de anar el Doctor Morgades á rompre una llansa... ó un báculo.

Sí, senyors: un báculo y tot si tant hagués convingut, tirant els trossos á la cara dels que li haguessin recordat qu'ells van nómbrarlo bisbe de Barcelona, ab l'idea de ferlo instrument de las

¡POBRA CANDELERERA!

La Candelera está mala,
ja us podeu pensar qué té,
la Candelera te 'l *dengue*,
cuydeula, cuydeula bé.

sevas estúpidas y abusivas imposicions, del afany inútil de voler castellanisar á Catalunya.

Mes ja que no ho ha fet, encare es á temps de fer un' altra cosa que seria molt ben vista.

Podria, per exemple, dirigir una comunicació á n' en Silvela dihentli:

«Conseqüent ab los meus principis de que l' ensenyansa de la doctrina cristiana y la predicació de la divina paraula s' ha de fer en catalá, demano que desde avuy se 'm permeti firmar la nómina en catalá. O se m' hi deixa posar *Joseph* en lloch de *José*, ó no cobro.»

P. DEL O.

INGENUITAT

Estimá ab tot lo seu cor un jove sens desenganys á una ingrata un parell d' anys fingintli ella ver amor.

Pero com que ingratitud y desllealtat sols tenia, va serli falsa cert dia amargant sa joventut.

L' enganyat jove al moment odi intens li va inspirar, que passant temps va arribar á férseli indiferent.

Mori ella y fentli saber sa mort, li preguntá algú:

—¿No vas al enterro tú de la que tant vas volguer?—

Y ell, que si li haguessin dat tal nova quan la volia ab pena exclamat hauria

qu' era 'l ser més desgraciat, va dir:—¡Que me 'n guardi Deu! Acompanyarla al fossar molt bé, quan la vaig aymar; avuy, ja no es l' amor meu.—

A. DEU.

BALL DE MÁSCARAS

UN QUE HI VA PER PRIMERA VEGADA:

—¿Sabs, mascareta, qu' estás divina?

—El qu' está *divino* ets tú. Ballas ab mí dos ó tres balls, me dius que m' adoras, me juras qu' estás disposat á fer per mí qualsevol desgracia, y, *sin embargo*, s' acaba la primera part... y 't quedas mut.

—¿Jo mut? T' equivocas. ¿Vols que 't repeteixi lo que tants cops t' hi dit? ¿Que t' adoro, qu' estich disposat á fer per tú qualsevol desgracia, que...

—No; lo qu' ara haurias de fer es un' altra cosa.

—¿Quína? ¡Digas, parla!...

—Convidarme á sopar.

—¿De veras? Ho havia pensat, y no gosava á dirt'ho.

—¡Ah! Donchs ja pots gosar: á un jove tan amable com tú no pot negárseli res. ¡Acepto!

—Lo mal es que 'l restaurant no sé cap ahont cau.

—Aixó ray, vina: ja t' hi acompanyaré jo.

UN ABURRIT:

—¿Que no ballas, hermós?

—No.

—¿Per qué?

—Perque no 'm *da* la gana.

—Guapo! ¿Ahónt has deixat l'urbanitat avuy?

—No ho sé: 'm sembla que mirante á tú l'he perduda.

—¿Vols que 't dongui un consell?

—Un consell tú? De fixo que no será *de-cent*.

—L'home qu' está de mal humor no va al ball de máscaras.

—Cabalment per xó hi vinch; perque estich de mal humor. Per curarse l'aburriment hi ha gent que 's pega un tiro, n'hi ha que 's penja, n'hi ha que pren un got de sal-fumant... Jo *prenc* un ball de máscaras, y 'm va d'alló mes bé.

UN CASAT:

—¡Hola: hola! ¿Ja ho sab la teva dona qu'ets aquí?

—¿Que 'm coneixes?

—Tú dirás. Si no 't conegués ¿cóm te parlaria de la dona?

—Pues, filla, l'he deixada á casa dormint com un tronch.

—¿Y quina excusa li has donat per poguer passar la nit á fora?

—Qualsevol: á la muller ray, que ab no res se la enganya.

—Es á dir que mentres ella dorm, tú...

—¿Qué vols ferhi! ¡*A vivir!*

—¡Pobret! ¿Y si ella fes lo mateix?

—¡Cá!

—¿Cá?... ¿Quí 't diu que desseguida que tú has passat la porta no ha saltat del.lit?

UN ORADOR, ENSAJANT

—...Y que hi vaji en compte 'l govern en negarnos el concert económic, perque si arriba á negarnosel... si arriba á negarnosel... ens quedarem sense.

—¡Vés allá!

—¿Quí 't diu que no s'ha posat un dominó blau que ja tenia á punt?

—¡Impossible!

—¿Quí 't diu que no t'ha seguit els passos y se 'n ha vingut aquí mateix, á fer de las sevas?

—Mascareta, no m'alarmis...

—¿Jo?... A mí si que... Tot aixó t'ho dich pel teu bé.

—Ja veurás; per lo que pugui tronar... me 'n vaig á examinar á tots els dominós blaus de la sala.

UN PRÁCTICH:

—Noy, es extrany que no 'm demanis una cosa.

—¿Quina?

—Lo que 'm demaneu tots: que 'm tregui la careta.

—Jo 't diré: tú 'm semblas molt maca.

—Gracias.

—Y com que m'ho semblas... la máscara t'está divinament.

—¿Pero, no vols que me la tregui?

—No: deixa que 't cregui qu'ets tal com jo suposo. ¿No val molt mes aixó que rebre un desengany de la realitat, que, per bonica que sigui, may ho es tant com las creacions de la fantasia?

UN MALALT:

—¡Adiós, carquinyoli! Sembla que no estás gayre bo.

—No gens, noya.

—¿Y donchs! ¿Quí 't fa venir al ball? ¿No veus que aixó pot perjudicarte? ¡Arri á casa.

—No, filla: penso no mourem fins al final. Hi vingut per prescripció facultativa.

—Ya, per distreuret.

—No: fa un quant temps qu'estich completament desganat, y com el metje sempre 'm diu que lo que 'm convé es carn, molta carn...

—Sí; ¿qué?

—Hi determinat venir, pensant que tal vegada á copia de veure'n forsa... se 'm desperti la gana.

UN GOMÓS:

—¿El braz, zífide?

—¿Qué vols?

—Que balliz ab mí aquezta polca.

—La tinch compromesa, desde... l'estiu passat.

—Corrent. Guárdam el waltz, donchz.

—L'haig de ballar ab un altre.

—¿Y 'lz rigodonz?

—També.

—Y la mazurea?

—Idem de idem.

—Vamoz, ingrata: al menoz rezervam una americana.

—¿Una americana vols? Al sortir del ball esperam á la porta, y en aquesta taula de refrescos del cantó te la pagaré

UN FILÓSOP:

—¿Ja ho sabeu que 'l pa s'ha pujat?

—Bueno.

—¿Ja ho sabeu qu'en Villaverde prepara novas contribucions?

—¡Bueno!

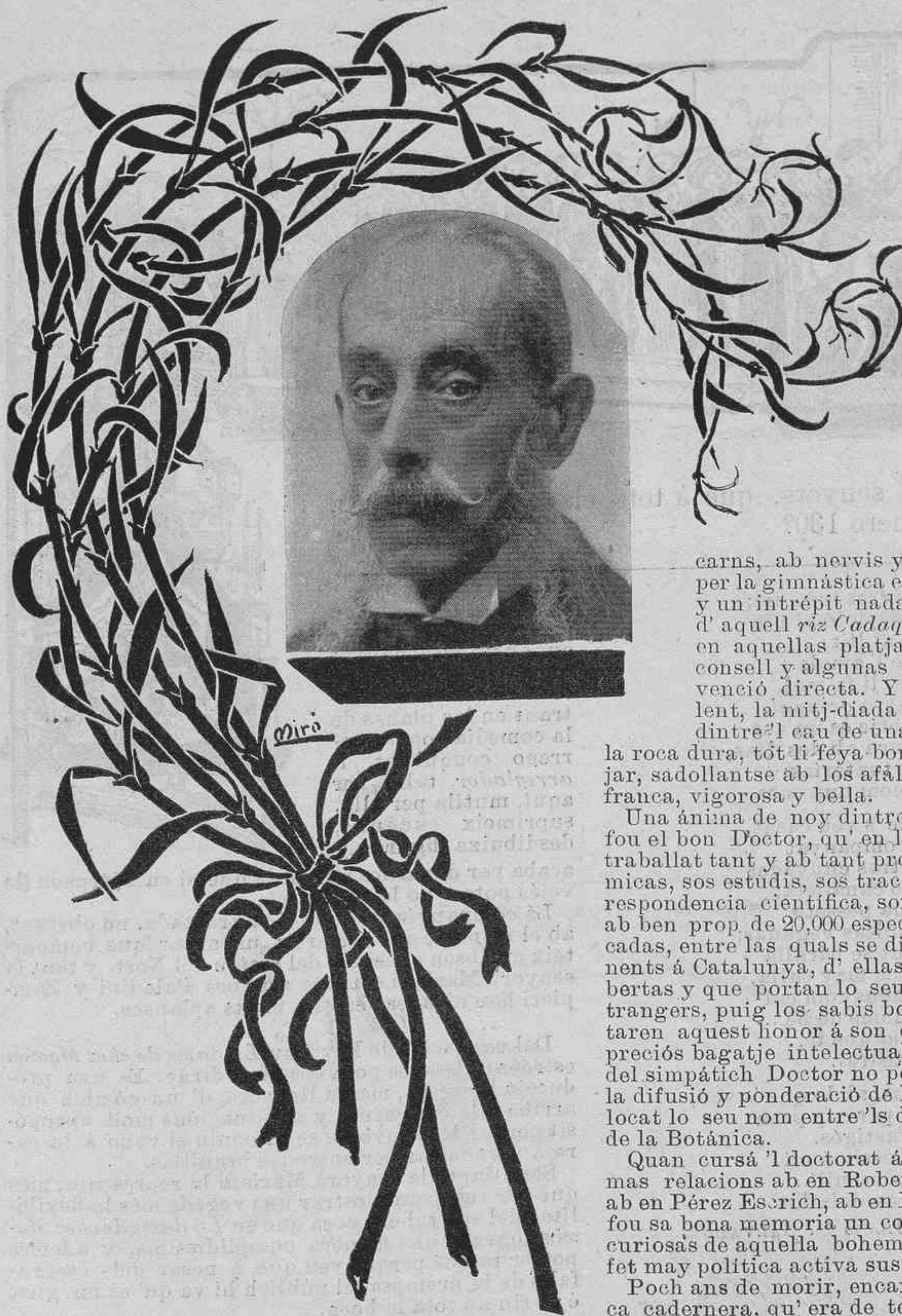
—¿Ja ho sabeu que á Barcelona cada día 's moren quaranta criaturas?

—¡¡¡Bueno!!!

—Teniu rahó: ¿quí s'hi fixa ab aquestas cosas?

¡Puede el baile continuar!

A. MARCH.

FREDERICH TREMOLS

Ha mort lo Doctor Tremols, degà de la Facultat de Farmacia, catedràtic de Química inorgànica y 'l primer botànich de Catalunya.

Era fill de Cadaqués y allà passava 'ls estius en sa hermosa casa, de balconada sobre 'l mar, qu' ell mateix decorava, sense que si le acabés may la feyna, ara fent de pintor, ara d'empaperador, fins de fuster, á las horas fortas de la calor, y en los días en que no realisava una de sas moltas excursions per mar ó per terra, científicas ó recreativas. ¡Y com hi tenia posat el cor en aquell niu!

Dos anys enrera m'ho anava contant, mentres herborisavam pels encontorns de la Font de l'Aliga: acabar lo poch temps que li mancava pera jubilar-se ab lo màxim del sou, y anar á extinguir dolsament los darrers días de sa vellesa en aquella casa de sa vileta natal: tal era 'l seu somni. L'estiu pa-

ssat el veji ja ferit de mort, víctima de las resultas de un atac apoplétich.

—Encare hi anirém á fers excursions—me deya animantseli 'ls ulls ab espurnas de vida y esperansa. Pero no podia ja acompanyarnos.

¡Y tant valent com havia sigut!... Acurrueat á la popa de la barca manejant el timó, feya cara ab impavidés á las onadas; y per la montanya arriscantse en els singles mes espedats y esgarrifosos per abastar una planta ab que enriquir son preciós herbari, no coneixia 'l perill. De petita estatura, begut de

carns, ab nervis y muscles d'acer educats per la gimnástica era un brau excursionista y un intrèpit nadador. A l' hora del arrós, d' aquell riz Cadaqués, que únicament se fa en aquellas platjas, no tenia preu el seu consell y algunas voltas fins la seva intervenció directa. Y després del ápat succulent, la mitj-diada en un reser de platja ó dintre 'l eau de una penya: la sorra blana y la roca dura, tót li feya bon llit. Alló era estiuhajar, sadollantse ab los afalachs de una naturalesa franca, vigorosa y bella.

Una ànima de noy dintre de un cos de vell, aixó fou el bon Doctor, qu' en l' esfera científica havia treballat tant y ab tant profit. Sas memorias acadèmicas, sos estudis, sos tractats, sas lliçons, sa correspondencia científica, son rich herbari que conta ab ben prop de 20.000 especies degudament classificadas, entre las quals se distingeixen las corresponents á Catalunya, d' ellas algunas per ell descubertas y que portan lo seu nom en los tractats estrangers, puig los sabis botànichs d' Eüropa tributaren aquest honor á son colega catalá, tot aquest preciós bagatge intelectual, avuy que la modestia del simpátich Doctor no podrá ser ja impediment á la difusió y ponderació de la seva obra, deixarà colcat lo seu nom entre 'ls de las grans eminencias de la Botànica.

Quan cursá 'l doctorat á Madrid, visqué en intimas relacions ab en Robert Robert, ab l' Altadill, ab en Pérez Escrich, ab en Bernat Baldoví, y sempre fou sa bona memoria un copiós arxiu de anécdotas curiosas de aquella bohemia. Encare que no havia fet may política activa sustentava ideas avansadas.

Poch ans de morir, encare acariciava á una bonica cadenera, qu' era de temps una bona amiga seva. Quan feya la mitj-diada l' auellet s' ajocava sobre sas espatllas, y després d' una estona 'l despertava, estirantli ab lo bech els pels de las patillas. Li era tan propicia, que en sos cants modulava clarament lo seu nom: *Fre-de-rich... Fre-de-rich.*

En lo deliri s' incorporá en lo llit, y comensá á explicar una lliçó, com si tingués al davant als seus deixebles. Aixís el sorprengué la mort, en mitj de un espectacle qu' enternia. S' extingí sense sufriment.

A sa virtuosa esposa, á sas simpáticas fillas enviém la expressió de nostre mes sentit condol.

J. R. R.

¡JA HO PODEN CREURE!

Aquell que está refredat,
ni que vagi molt tapat,

EMPENTAS AL CEMENTIRI

—No alborotarse, senyors, que á tots els arribará 'l torn.
¿Quí es que te 'l número 130?

veurán que de fret tremola;
que 's queixa de doló al pit,
y té de ficarse al llit
ab una tos que l'amola.
Aquell que tot li fa mal,
que te un catarro grippal,
y diu que 'l metje es un ase
perque no 'l cura ab dos días,
que 's deixi de tonterias;
té un *dengue*, com una casa.

L'infelis que 's veu casat,
y per viure acompanyat
viu ab sogra, tres cunyadas
y un sens fi de canalleta;
que li falta una pesseta
per menjar, moltes vegadas;
que á cada punt se baralla
ab sa sogra, que may calla,
y no 'l tracta gens com cal
perque es un home de bé...
aquest el *dengue* que te,
es com una catedral.

Aixís, donchs, ab lo que 's veu,
no 's pot tenir per cap preu
lo *dengue* per fastigós.
Si me 'n donguessin á mi
un dels dos per escullí...
no 'n voldria cap dels dos.

LLUIS G. SALVADOR.

NOVEDATS

Coneguda ja la obra *Un fallimento*, per haver sigut representada en castellá, segons diguerem, al teatro Gran-Via, durant la temporada de 1893-94, res té d'extrany que l'arreglo estrenat últimament per la companyia Mariani-Paladini produhis en el públich certa impressió de sorpresa y dongués lloch á no pocas comparacions.

En efecte: en *Una quiebra*, traducció castellana de l'obra de 'n Björnson el pensament del famós escriptor noruech se conserva en tota sa puresa, els caràcters se mantenen ab vigor y la comedia passa del teatro original al nostre sense altra alteració que 'l cambi de llenguatje.

Un fallimento, en cambi, es un *arreglo* que ab un *desa* al davant quedaria calificat ab tota exactitut. Entrant en las planas de la comedia com en terreno conquistat, l'*arreglador* talla per aquí, mutila per allá, suprimeix escenas, desdibuixa figuras y

acaba per donarnos una obra que si en Björnson [la vejés potser no la coneixeria.

La companyia italiana l'ha tractada, no obstant, ab el respecte que 's mereix un autor que comparteix ab Ibsen el ceptre del teatro del Nort, y tant la senyora Mariani com los senyors Paladini y Zampieri han alcansat en ella molts aplausos.

Dèl *vaudeville* de Feydeau *La dame de chez Maxim* estrenat dissapte poca cosa cal dirne. Es una producció lleugera, massa lleugera, d'un cómic que arriba á la caricatura y ab situacions molt apropiat perque las senyoras se colokin el vano á la cara... pera mirar per entre las branillas.

Sens dupte la senyora Mariani la representa, més que per res, pera mostrar una vegada més la flexibilitat del seu talent, cosa que en *La dame de chez Maxim* logra d'una manera cumplidissima, y ademés potser també perque veu que, á pesar dels escarafalls de la premsa, el públich hi va qu' es un gust é hi riu ab tota la boca.

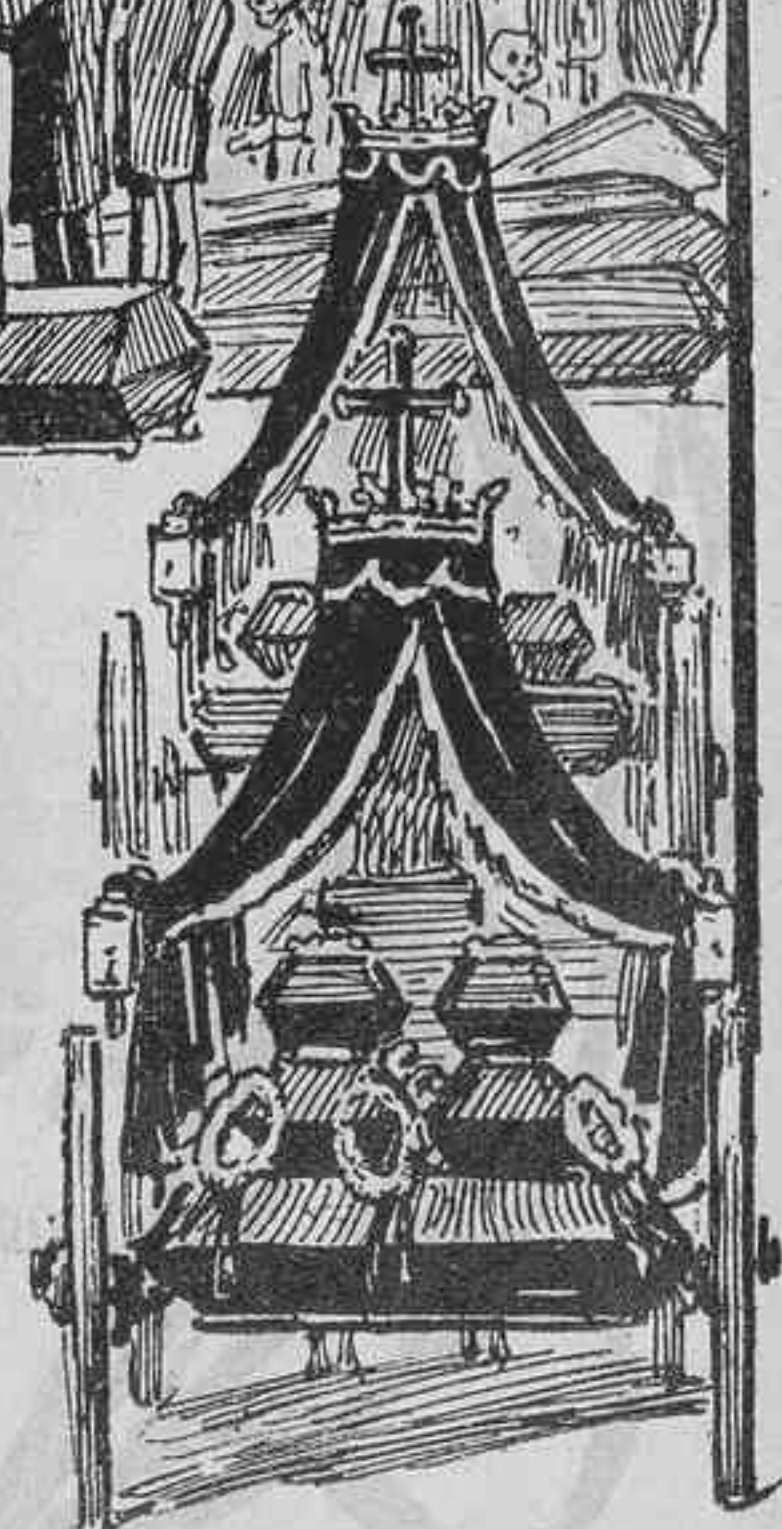
ELDORADO

Dimars va haverhi *solemnitat* teatral. *La Chavala* arribava á la 100.ª representació y com de costum en aquest teatro, 's festejá degudament als afortunats autors de la *centenaria* zarsuela.

A causa de l'anticipació ab que 'l present número ha de publicarse, hem de deixar pera la senmana que vé 'l parlar de *Los buenos mozos*, nova producció de López Silva y Fernández Shaw, ab música del Mestre Chapi, anunciada pera ahir dimecres.

GRAN-VIA

La sala de armas ha caygut de peus. No pot darse juguina mes alegre, mes entretinguda ni mes provehida de gracia. Els xistes saltan dels llabis dels personatjes com un foch granejat; las situacions cómicas s'empenyan l'una á l'altra; els tipos son nous, ben observats y empatats de sal de la mes fina... No en va en Vital Aza es un mestre de la escena, que té la virtut d'animar y omplir de vida tot lo que toca ab las puntas de la seva ploma.

La companyia tenia l'obra molt ben ensajada y contribuí no poch al bon éxit que alcansá. En Cerbón, en el paper de marit-mártir, está justíssim; en Lacasa, en Güell, en González, tots els demés artistes que l'acompanyan, com aixís mateix els esgrímistas professionals que representan l'escena del assalt d'armas, molt bé y merescudament aplaudits.

Hi ha *Sala* per dias.

De *La Cariñosa* n parlarem en el número que vé.

Els demés teatros, tancats, ó sense donar res de nou.

N. N. N.

LA TUYETAS

(SEMI-DECLARACIÓ)

Mireula qu' aixerideta,
mireula, ¡quin bé de Deu!
Es la noya mes bonica
del mercat de San Joseph.

Sempre amable y riallera
parla ab tot bitxo vivent;
ni l'espantan els requiebros
ni Cupido li deu res.

Ella sempre té una frase
per contestar com mereix
á n' el que la galanteja
un xich mes del qu' ella 's creu.

Aixó fa que la respectin
y á coro digui el jovent:
—¡Mireula qu' aixerideta!
Mireula... ¡quin bé de Deu!—

A n' á la seva parada
no hi falta res... del que té,
puig te pomas camosinas
y moniatos... dels frets.

També te melons molt grossos,
rahims y préssechs també,
dátils, peras y maduixas
y carbassa en molt excés.

Y, veyentla com despatxa,
diu qui passa devant seu:
—Es la noya mes bonica
del mercat de San Joseph.—

Molt dematinet se lleva,
sense que l'espanti 'l fret,
y treballa ab goig sens mida
per ferse 'l dot que 's mereix.

Passa ja la mitj-diada,
plega 'ls trastos del taulell,
y quan travessa la Rambla
diu tothom el que la veu:
—¡Mireula, qu' aixerideta!
Mireula... ¡quin bé de Deu!

Per 'xó jo que 'm fixo ab ella
considero el qu' es mereix
y si be may no li parlo
en cambi... may li dich res.

¡Poch se pense la Tuyetas
que hi ha un jove que 's deleix
per volguerla fer felissa
mes prompte del qu' ella 's creu!

Y la miro jo, y l'admiro
y dich á cada moment:
es la noya mes bonica
del mercat de San Joseph!

SALVADOR BONAVIA.

LA QUESTIÓ DEL DÍA

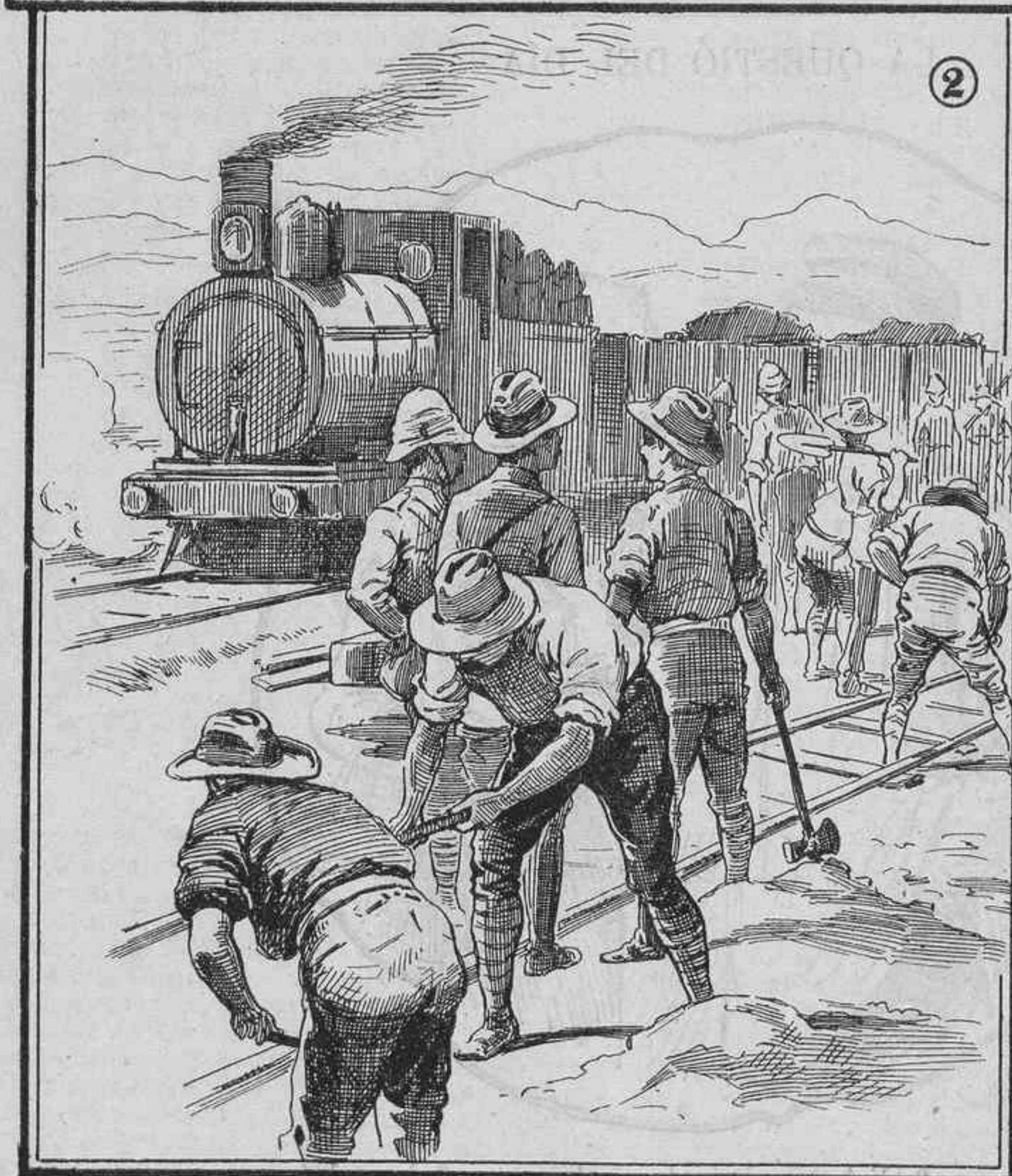
—¿Ja ho sabs, Mariano? S' ha pujat el pa, la carn, ¿el carbó...

—Y als forners, carnicers y carboners ¿quin día els pujan... ben alts.

GUERRA ANGLO-BOER

1

2

ESQUELLOTS

En Silvela, defensant al seu exministre de Gracia y Justicia:
 —«Al Sr. Durán y Bas no hi ha perque atacar-lo, sobre tot si 's considera que ja no tornarà a la vida pública.»
 Interrupció de 'n Dávila:
 —«Ni falta que hi fa.»
 Suposo que l'interessat al enterars de aquest petit incident parlamentari, diria ab casulana efusió:
 —«Ja has fet a tots, Manel; may mes t' enredas: sigan per ells els naps, pr tú las bledas.»

Una escena nort-americana.
 Va una parella a casarse, y l'arcalde un cop realisada la cerimonia s' alsa solemnement de la butaca, se dirigeix a la nuvia y li estampa un petó sobre la galta.
 —Senyor meu: ¿qu' es aixó?—exclama 'l nuvi indignat.
 Yl' arcalde respón molt tranquil:
 —Es el sello de l' administració. Finch la costum de posarlo en tots los matrimonis qu' efectuo; ey, sempre que la nuvia m' agradi.
 ¡Quín gust deu donar ser arcalde en aquella terra famosa y quin neguit ser nuvi!...

Dimars, acompanyat de sa apreciable familia, va sortir d' aquesta capital en direcció a París, sa habitada residencia, nostre estimat amich l' eminent pintor catalá D. Antoni Fabrés, qui, com no ignoran nostres lectors, ha permanescut entre nosaltres algunas senmanas.
 Sabém que l' ilustre artista se porta de Barcelona una impressió agradabilíssima, tant per las carinosas frasses que li ha dedicat la premsa, com per las mil atencions que ha rebut de sos amichs, y que ell agraeix ab tota l' ánima.
 Encare que ausent de la patria, en Fabrés es a París un catalá que sent a la catalana y en catalá pensa puig may pot olvidar que aquí veje

3

4

5

1. Desbandada de l' artilleria inglesa prop del riu Tugela, al crit de: ¡Salvos qui pugui!—2. Una brigada d' obrers inglesos reconstruhint un tros de via-férrea espatllada per las forsas republicanas.

3. Modder-River. Posició boer, destruhida pels inglesos.—4. Lloch vèh a Magersfontein, ahont fou enterrat casi tot un regiment d' highlanders.—5. Ciutadans pacífics, fugint de Modder-River durant el combat.

LA VENTADA D' AQUESTS DÍAS

—¡Quin vent més desmoralisat! ¡No respectar ni al clero!

la llum primera y aquí ha obtingut sos triunfos més hermosos, dels quals no son els menors els que sa última vinguda li ha proporcionat.

Impossibilitat, per falta material de temps, de despedirse de sas numerosas relacions, el senyor Fabrés ens encarrega—com ho fem ab molt gust—que desde aquestas columnas enviém als seus amichs la expressió del seu afecte y la seguretat del bon recort que de cada un d' ells guarda.

La comissió de Consums ha sigut substituïda.

Está vist que no hi ha res al mon que *consumeixi* tant als regidors com els *consums*.

Y de tot qui n' ha tingut la culpa sembla que ha sigut una partida de sabó.

Ara vejin: precisament el sabó que serveix per netejar ¿quí havia de creure que serviria pera fer brut?

Pero si 's frega per l' enrajolat, se torna molt relliscós y fa caure.

La *Grippe* no s' entén de romanosos. Lo mateix se passeja pels carrers de las ciutats que pels pobles mes llunyans de la montanya. Ningú s' escapa de las sevas falconadas.

Ara mateix diuen que ha fet la seva aparició á Montserrat: allá dalt ahont prenen que tot l' any hi floreixen els miracles.

Lo únich que en tot cas ha de consolar als moradors de aquell santuari, es la seguretat de que la *Grippe* no hi permanixerá molt temps. A Montserrat s' hi está ab tanta incomoditat que hasta la *Grippe* 'n fugirá mes que depressa.

Vaya una ventolera la que va reynar á Barcelona durant tota la nit del dissapte al diumenje.

¡Quina manera de bramar, de rebotre portas, de trencar vidres y de volcar testos!...

A una máscara conech qu' estava preparada per anar al ball y va abstenirse'n ¿no saben per qué? Per la por de que 'l ditxós vent pogués arrencarli la careta.

¡Y ell, també 'l malehit va disfressarse!... Va adoptar un traje ampurdanés: se va disfressar de *tramontana*, sent l' únich que va estar ballant tota la nit.

L' obra *Un fallimento* (Una quiebra) posada á *Novedats* per la companyia italiana, original del noruech Björnson, hauria agradat mes si s' hagués presentat tal com l' autor la va escriure y no tan plena de mutilacions.

Al final de la representació deya un jove del comers:

—Vaja que ab motiu de aqueixa *quiebra* se 'ns ha fet un cinquanta per cent de descuento en els nostres crédits.

Llegeixo:

«En varios círculos de esta capital se agita la idea de celebrar un gran meeting de simpatía hacia los boers.»

NOTA CARNAVALESCA

EL FIGURÍ DE "LA ESQUELLA."

La ceba sellística.

Y com que en contraposició resultarà un meeting de antipatia y animadversió envers els inglesos, segons com vajan las cosas, si 'ls ánimos arriban á acalorar-se, ja cal qu' estigan previnguts els sastres, els sabaters, els sombrerers y 'ls prestamistas.

¡Hi ha tanta gent que quan se 'ls presenta un compte á la vista, 's diuhen boers!...

Digna es d' admiració la conducta del Ajuntament de Tudela per haver denunciat als Tribunals de Justicia á la Companyia arrendataria de cerillas per vendre capsas sense 'l número de mistos que segóns la ley han de tenir.

Si tots els Ajuntaments d' Espanya fessen lo mateix, prompte l' Arrendataria, fins donant las capsas curtas, no guanyaria prou pera paper sellat. Pero l' Ajuntament de Tudela de segur que no trobará gayres imitadors. Y aixís podrém dir que la ciutat navarra es no sols terra de toros braus, sino també alberch de Ajuntaments que tenen una intenció semblant á la dels seus toros.

Ab la comedia picaresca *La dame de chez Maxim* l' empresa de Novedats haurá trobat una mina.

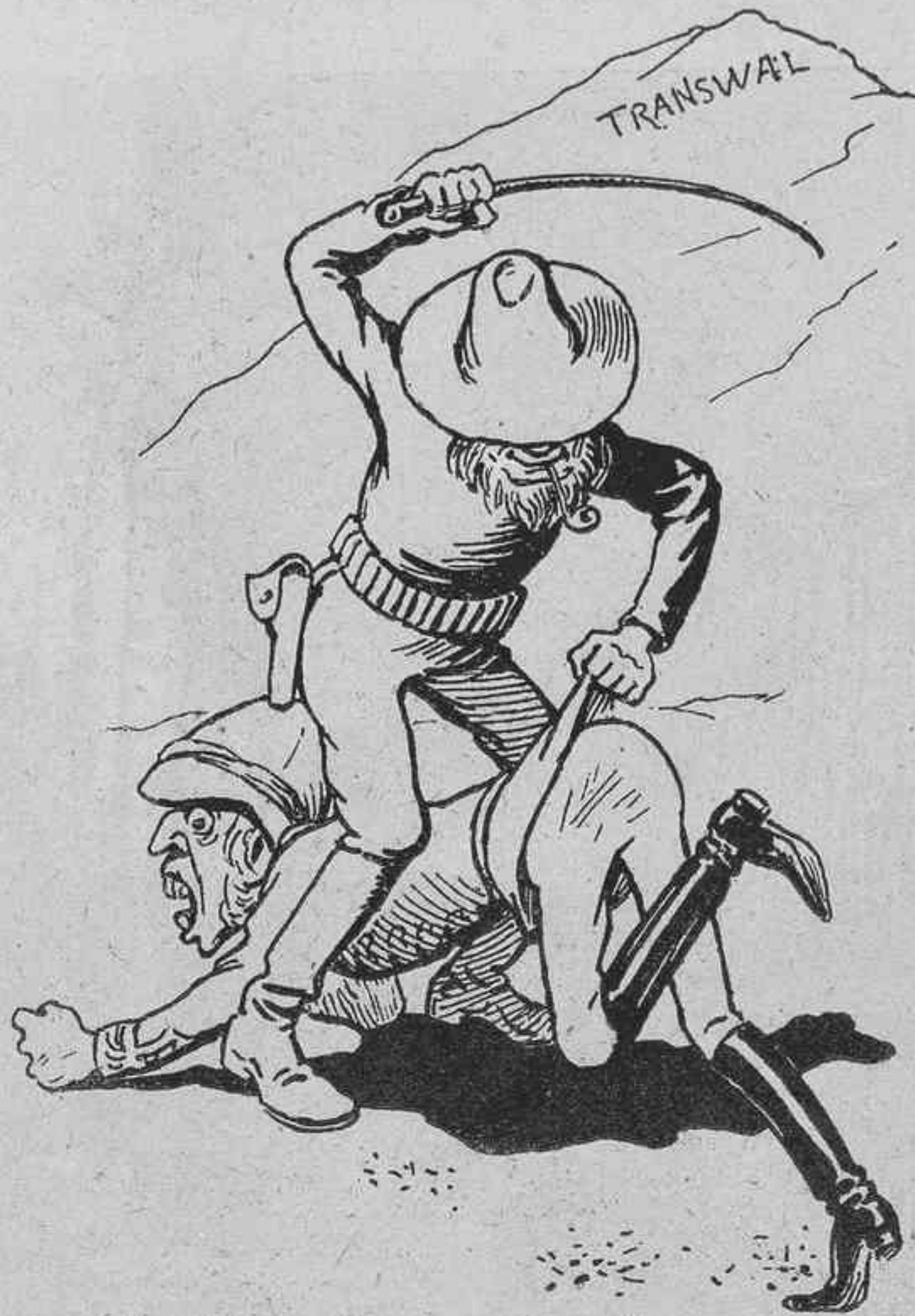
El públich hi anirá á professó feta... sobre tot en la present estació, perque l' obra de 'n Feydeau es de aquellas que fan entrar en calor. Qui

GRACIAS BARCELONINAS

—D'ordre del senyor arcalde 's fa saber que dintre de quatre ó sis días serán visurats els pesos y mesuras dels industrials. Lo que se 'ls comunica ab la deguda anticipació, perque tots estiguin previnguts.

LO QUE INGLATERRA HA TROBAT AL TRANSWAAL

¡La gran surra del sigle!

tingui propensió á que li surtin panellóns á las orellas se n' hi va, y cura segura.

Els uns per divertir-se, els altres per escandalitzar-se, tots farán cap al teatro... Si van anarhi per *Zazá*, no á apreciar sos primors psicológichs, sino á veure á una *divette* de Café-concert vestintse y despullantse davant del públich, ab major motiu hi anirán per *Crevette* qu' es una *cocotte* en tota regla y sense atenuants.

* * *

La nit del estreno, un de la *Fulla* que 'm distingeix ab la séva confiansa, 'm va fer una revelació preciosa.

—Aquestas obras—me va dir—son las que 'm fan mes pesa. Durant la representació 'm diverteixo veyentlas, y en los intermedis me recreo dihentne pestes y fent l' hipócrita.

Es molt notable l' exposició Parés en la qual hi están representats els principals artistas barceloníns.

Las obras qu' omplan el local en tota la seva extensió no baixan de 117.

Un altre día 'ns ocuparém de las mes importants.

Avuy sols ens cal dir que desde 'l diumenje passat l' entrada es lliure.

Al teatro Verdi de Lodi ha debutat el tenor catalá Julio Balasch, germá del celebrat pintor del mateix apellido.

Los periódichs milanesos dedican grans elogis al novell artista encomiant sa bona escola y sa veu fresca y admirablement equilibrada.

PAYSATJE D' HIVERN

(Inst. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA)

Pels voltants de Barcelona.!

Com siga que 'l creyém cridat á brillar en lo cel del art, ténim un gust especial en donar compte de la seva aparició.

Per lo vist en Girona deu haver acabat els quartos... ó sino 'ls diners las ganas de invertir-ne una picossada en rematar las obras de la fatxada de la Seu.

Aixís á lo menos ho dona á comprendre el fet d'estarse derribant la barraca ahont s' havia picat la pedra de lo construhit fins ara.

Tal vegada 'l Doctor Morgades podria enlleplir al acaudalat banquer, fentli un tracte especial: com per exemple:

—Tu m' acabas el cimbori y jo 't cedeixo l' explotació de la barraca per vint anys, permetent establirhi un despaig de medallas, rosaris, escapularis, butllas de la Santa Crusada y altres objectes piadosos... y si queda puesto fins un estanch y tot.

Davant de aquesta proposició, tinch per segur que D. Manuel diria:

—Tracte fet!

Passant per la Gran-via, un que s' adona de la mala cara que fan els llums eléctrichs del inglés, pregunta:

—¿Y aqueixas lámparas son d' arch voltaich?

—Res de *voltáich*: son d' arch *volteridá*... y s' están rihent de Barcelona.

Una definició de las ostras:
Animals de luxu que venen á passar l' hivern á Barcelona.

A UNA NENA MODERNISTA

A tú hermosa moreneta
de caminar presumit
que 'm deixas mitj aturidit
brincantne la cintureta,
del somni dols d' un poeta
fada qu' encarnas lo bell,
nota vibrant del pinzell
d' un artista de volada,
á tú endressa eixa cantada
un qu' es versayre novell.

No sols ton garbo 'm fá pesa
ab tot y ser de primera.
veig en ta cara riallera
algo més que no s' expressa,
tota ta persona vessa
un flayre desconegut
qu' exalta ma joventut,
enlayra ma fantasia,

EXPOLSANT EL BUSTO DE...

ma inspiració desafia
y 'm deixa trist, conmogut.

Un dibuix preraphaelista
m'apars vejente passar,
tot en tú 'm fá recordar
lo moviment modernista:
ton nas, tos contorns, ta vista
ton artistich pentinat
prim á dalt y ample al costat,
ta faldilla verda clara
y 'l que 't va tant bé á la cara
cosset de color morat.

Estime'm com jo t' estimo
y jo 'm modernisaré,
tot lo que vulgas faré
y tindrás mimo tras mimo;
de desitjarte m' aprimo
y ja n' estich prou de prim,
deixam probá un sol gotim
de ta parra seductora
que quan haja arribat l' hora
tú manarás del rahim.

Tindré 'ls ayres afectats,
coleccionaré sagells,
portaré llarchs els cabells
y 'm faré de 'Ls Quatre gats;
per tú tots els disbarats
soch capás d' aconvoyarme
y hasta arribaré á casarme
si deposas ton orgull,
fixant damunt meu ton ull
y decidinte á estimarme.

RAPEVI.

QUENTOS

Un gomós á una dona de teatro:

—Marcela: fassim la caritat de un petonet.

Contestació d' ella:

—Deu l' ampari, germá: ja tinch els meus pobres.

En una tertulia se parla de donas.

—No conech mes que un home que haja estat segur de haver sigut absolutament el primer amor de una dona.

—Qui es aquest mortal tan felís? ¿Tal vegada vosté?

—No senyor: Adam.

Se parla de dos camaradas molt aficionats á córrerla sempre junts y á remullar lo ganyot per las tabernas, taulas de beguda y cafetins.

Una amistat tan íntima com la que 's profesan crida molt l' atenció, y un que 'ls coneix molt diu:

—Aixó no té res d' estrany: segons tinch entés son germans de llet.

Y un altre replica:—De llet? Ca. Mes aviat son germans d' ayguardent.

Un fulano, desitjós de instruhirse en qüestions d' Economía política, pregunta á un séu conegut que blasona de coneixerlas pel cap dels dits:

—Tú que sabs tantas cosas ¿podrías dirme qué es aixó del capital y 'l treball?

—T' ho vaig á explicar—respón l' altre—de una manera pràctica y senzilla. Figúrat que 't demano cent duros y tú me 'ls deixas: aixó es el capital.

—Perfectament.

—;Mireu com ho pren el babau, que li fassin pessigollas al morro!

—Donchs bé: al cap de algún temps, me demanas que te 'ls torni, y aquí comensa 'l *traball*.

Demanda matrimonial:

—¿De manera que vosté 'm demana la má de la meva filla?

—Sí, senyor: y de la manera mes formal.

—Pero, vosté té alguna posició ó á lo menos alguna esperansa?

—Posició no tinch mes que la vertical quan camino y l' horisontal quan dormo: ara en quant á esperansas, ne tinch una de molt hermosa y ben fundada.

—¿Pot dirme quina es?

—La d' heredarlo quan vosté 's mori.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Car-na-val*.
- 2.ª XARADA-CONVERSA.—*Pa-co-Mirall*.
- 3.ª ANAGRAMA.—*Casat-Casta-Tacas-Tasca*.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Ous del dia*.
- 5.^a ROMBO.

F
S E T
S E R R A
F E R M I N A
T R I P A
A N A
A

- 6.ª INTRÍNGULIS.—*Palau*.
- 7.ª GEROGLIFICH COMPRIMIT.—*Enredos*.

XARADAS

I

XARADA-CONCURS

Als xaradistas de LA ESQUELLA

¡Xaradistas! Obriu l' ull que se us presenta una ganga, puig veig que 'm presta un espay **LA ESQUELLA DE LA TORRATXA**.

Obro un Concurs-Xaradístich, pero no un concurs-camama com el qu' obri temps enrera l' aixerit J. Staramsa.

Jo un premi sols ofereixo, pero un premi d' importancia que 'l que guanyi, de segü me darà un milió de gracias.

El *dos-hu* no es gens difícil puig hi ha *total* sobrada per desenrotllarlo bé si 's te vena, humor y gracia.

«El que descrigui millor del modo que haig d' arreglar-me per conquistar una noya sobre tot ben rica y guapa,

(res hi fa que 's digui Lluçia com que 's digui *Hu-terça-quarta*) y seguint los seus consells y la seva propaganda veji lograt mon desitj ab ella prompte enllasantme, aquest, senyors xaradistas, guanyará el premi de marras.

¡Apa donchs! ¡A gastar tinta xaradistas de la casa! Expreméu de vostre closca el such que us hi queda encare qu' espero contestació en las próximas senmanas.

Y perque veyeu ben bé qu' en Carreras no us enganya, vaig á dir quin es el premi pel guanyador d' eix Certámen.

Horroritza't desgraciat!

Pero no, no... Prentho ab calma que 'l premi que jo ofereixo ¡son dugas pessetas... falsas!

F. CARRERAS P.

II

Dos lo noy gran de 'n Pasqual que *primer* ser peresós fa temps no menja *total* ¡y *dos* que may porta 'l gos!

TAP DE SURO VILAFRANQUÍ.

ANAGRAMA

Ma *total* tantas *tot* gasta que si no ho acaba aviat el dia que xerri massa me la menjo per dinar.

P. SALÓM MORERA

TRENCA CLOSCAS

MANEL CHIAPS QUIM

Formar ab aquestas lletras degudament combina-das lo titul de un drama castellá.

UN ESTUDIANT VILAFRANQUÍ

ESTRELLA NUMÉRICA

1	—Consonant.
1 2	—Una lletra.
1 2 3 4 5 6 7	—Util per sabaters.
1 6 3 6 3 4	—Un arbre.
1 3 2 5 4	—Part del cos humá.
5 6 5 6 1 4	—Nom de dona.
5 2 1 3 6 3 4	—Part del cos humá.
3 6	—Nota musical.
7	—Vocal.

PEPET PANXETA.

CONVERSA

—Vols venir á Madrid, Arturo?

—A qué fer?

—Al casament de la meva cosina.

—Quina? La María?

—No, home: la que jo mateix t' he dit.

J. SELLENT.

GEROGLIFICH

I

I . E R I

SALOYAM.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2.

TONTERÍAS

PER

JEPH DE JESPUS

(J. SERRA Y CONSTANSÓ)

Un tomo en 8.º esmeradament imprés.

Preu 2 pessetas

OBRA NUEVA

LOS SUICIDOS EN CATALUÑA

Y EN

GENERAL EN TODA ESPAÑA

POR AMBROSIO TAPIA

Un tomo 8.º Ptas. 2.

NOVA

LO COMTE L' ARNAU

LLEGENDA DRAMÁTICA DEL MALAGUANYAT

FREDERICH SOLER (Serafí Pitarra)

Preu 2 pessetas.

COLECCION DIAMANTE (Edición LÓPEZ)

Obras publicadas

Tomos

- 1.—R. de Campoamor.—Doloras.—1.ª série.
- 2.—id.—Doloras.—2.ª série.
- 3.—id.—Humoradas y cantares.
- 4.—id.—Los Pequeños Poemas. 1.ª série.
- 5.—id.—id.—id.—2.ª série.
- 6.—id.—id.—id.—3.ª série.
- 7.—id.—Colón, poema.
- 8.—id.—El Drama Universal, poema, t. I.
- 9.—id.—id.—id.—t. II.
- 10.—id.—El Licenciado Torralba
- 11.—id.—Poesías y Fábulas. 1.ª série.
- 12.—id.—id.—id.—2.ª série.
- 13.—E. Pérez Escrich.—Fortuna.
- 14.—A. Laso de la Vega.—Rayos de luz.
- 15.—F. Urrecha.—Siguiendo al muerto.
- 16.—A. Pérez Nieva.—Los Humildes, cuentos y siluetas.
- 17.—Salvador Rueda.—El gusano de luz.
- 18.—Sinesio Delgado.—Lluvia menuda.
- 19.—Carlos Frontaura.—Gente de Madrid.
- 20.—Miguel Melgosa.—Un viaje á los infiernos.
- 21.—A. Sánchez Pérez.—Botones de muestra.
- 22.—José María Matheu.—¡Rataplán! cuentos.
- 23.—Teodoro Guerrero.—Gritos del alma.
- 24.—Tomás Luceño.—Romances y otros excesos.
- 25.—L. Ruiz Contreras.—Palabras y plumas.
- 26.—Ricardo Sepúlveda.—Sol y sombra, prosa y verso.
- 27.—José López Silva.—Migajas.
- 28.—F. Pi y Margall.—Trabajos sueltos.
- 29.—Emilia Pardo Bazán.—Arco iris.
- 30.—E. Rodríguez Solís.—La mujer, el hombre y el amor.
- 31.—M. Matoses (Corzuelo).—¡Aleluyas finas!
- 32.—E. Pardo Bazán.—Por la España pintoresca (viajes).
- 33.—Antonio Flores.—Doce españoles de brocha gorda.
- 34.—José Estremera.—Fábulas.

Tomos

- 36.—Emilia Pardo Bazán.—Novelas cortas.
- 37.—Emilio Fernández Vaamonde.—Cuentos amorosos.
- 38.—Emilia Pardo Bazán.—Hombres y mujeres de antaño
- 39.—Javier de Burgos.—Colección de cuentos.
- 40.—E. Pardo Bazán.—Vida contemporánea (costumbres).
- 41.—Jacinto Labaila.—Novelas íntimas.
- 42.—Francisca Sarasate de Mena.—Cuentos Vascongados.
- 43.—F. Pi y Margall.—Diálogos y artículos.
- 44.—Carlos Bernard.—Caza de los amantes.
- 45.—Eugenio Suñer.—La condesa Lagarde.
- 46.—Rafael Altamira.—Novelitas y cuentos.
- 47.—J. López Valdemoro.—La niña Araceli.
- 48.—Rodrigo Soriano.—Por esos mundos.
- 49.—Luis Taboada.—Perfiles cómicos.
- 50.—Benito Pérez Galdós.—La casa de Shakespeare.
- 51.—J. Ortega Munilla.—Fifina.
- 52.—F. Salazar y Quintana.—Algo de todo.
- 53.—Mariano de Cavia.—Cuentos en guerrilla.
- 54.—Felipe Pérez y González.—Peccata minuta.
- 55.—Francisco Alcántara.—Córdoba.
- 56.—Joaquín Dicenta.—Cosas mías.
- 57.—J. López Silva.—De rompe y rasga.
- 58.—Antonio Zozaya.—Instantáneas.
- 59.—José Zahonero.—Cuentecillos al aire.
- 60.—Luis Taboada.—Colección de tipos.
- 61.—Beaumarchais.—El Barbero de Sevilla.
- 62.—Angel R. Chaves.—Cuentos de varias épocas.
- 63.—Alfonso Karr.—Buscar tres pies al gato.
- 64.—F. Pi y Arsuaga.—El Cid Campeador.
- 65.—Vital Aza.—Pamplinas.
- 66.—A. Peña y G. ni.—Río revuelto.
- 67.—E. Gómez Carrillo.—Tristes idilios.
- 68.—Nicolás Estévez.—Calandracas.
- 69.—Vicente Blasco Ibañez.—A la sombra de la higuera.

Precio de cada tomo 2 reales

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

¡ECCE-COTXERO!

-L' empresa del tranvía podrà guanyarhi ab aquest sistema, pero lo què es els cotxeros, si 'l dia que plogui no 'ns posém carbassas, no sé pas si 'n sortirém vius.